

A

B

C

D

E

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Barn-, ungdoms- skolavdelningen
Christina Lenander
tfn 508 05 142

Tjänsteutlåtande
8 feb. 2005

1 (3)

Dnr.: 500-119- 2005

Sammanträde 22 mars 2005

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Om förebyggande arbete mot självmordsförsök och självmord
Svar på skrivelse från Catharina Hillerström Vagli m.fl. (m).

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens redovisning som svar.

Anders Meuller
Stadsdelsdirektör

Elisabeth Barö Dérantz
Avdelningschef

Ärendets beredning

Ärendet utarbetat av Barn-, Ungdoms- och Skolavdelningen.

Ärendet

Vid stadsdelsnämndens möte 21 september 2004 anmäldes en skrivelse från Catharina Hillerström Vagli m.fl. (m), där de ber förvaltningen utreda följande; Vilka planer används idag på skolorna i Hässelby och Vällingby för prevention av självmord och självmordsförsök? Vilken beredskap finns på skolorna i Hässelby och Vällingby för postvention vid självmord eller självmordsförsök?

Förvaltningen synpunkter (och förslag)

Självmord är en av de vanligaste dödsorsakerna bland ungdomar i åldrarna 13-25 år. Enligt tillgänglig statistik är det dock relativt ovanligt bland barn under 15 år. I Sverige endast fem om året, de flesta i de tidiga tonåren. Varje fall är givetvis oerhört tragiskt och – onödigt.

Att unga människor har självmordstankar är inte onormalt, utan mycket vanligt. Det är en del av den utvecklingsprocess ungdomar går igenom, i vilken de bland annat bearbetar existentiella frågor om liv och död. Dessa tankar är oftast övergående, men det är viktigt att unga människor får möjlighet att diskutera sina frågor om liv och död med vuxna.

Flera av skolorna i Hässelby-Vällingby har infört olika former av Livskunskap / Social kompetens på schemat. Det innebär att eleverna under lektionstid, ofta i mindre grupper, tillsammans med vuxna får hjälp att utveckla sin självtillit och sin förmåga att kommunicera med andra om känsliga ämnen. Man diskuterar olika metoder för att lösa konflikter, lär sig att ta egna beslut och stå emot gruppträck. Frågorna i de olika Livskunskapsprogrammen är väl anpassade efter elevernas

ålder. Man arbetar ibland med rollspel, där eleverna får leva sig in i situationer, för att senare kunna diskutera hur det kan kännas för andra.

Ett gott självförtroende och en god förmåga att kommunicera även svåra frågor är ett bra skydd mot uppgivenhet hos unga och ger dem möjlighet att hantera svåra situationer i sina liv.

Inom skolornas arbete mot mobbing förekommer även inslag av social träning. Kamratstödjarna / Friends / Änglarna är några exempel på hur skolorna ser till att elever får lära sig att lägga märke till hur kamraterna mår och kunna känna av hur stämningen är i klassen.

Skolorna i Hässelby-Vällingby har elevvårdsteam som alla arbetar förebyggande, för att tidigt se och fånga upp de barn och ungdomar, som visar tecken på att må dåligt. I elevvårdsteamerna ingår skolsköterska, psykolog, kurator, skolledning. I teamen kan även ingå studie- och yrkesvägledare samt ofta representanter för specialpedagoger och lärare. Sammansättningen varierar efter den enskilda skolans personal. Elevvårdsteamerna har goda kontakter med andra som arbetar kring barn och ungdomar i stadsdelen, som BUP, individ och familj, barn och ungdom, fritidsverksamheten och kyrkan.

Skolornas elevvårdare har den nära kontakten med elever i kris. Eleverna kanske söker ”syster” för en fysisk krämpa, när de psykiskt är nere. Under samtalen kommer eleverna ofta fram till att berätta om hur de mår. Skolsköterskorna har fått utbildning, genom skolhälsovården i staden, i att känna igen destruktiva tendenser och att identifiera eventuella självmordstendenser hos ungdomar.

På skolorna finns även Krisgrupper, där elevvårdarna ingår tillsammans med andra yrkesgrupper vid skolan. Här finns en stor medvetenhet och beredskap inför alla olika händelser, som kan inträffa på en skola, där så många människor har sin arbetsplats och dagligen möts. I skolornas krisparmar samlas information och handlingsplaner för tragiska olyckshändelser, hot och våld, plötsliga sjukdomsfall, dödsfall bland personal, elever eller anhöriga, men även sådana händelser som bränder. Man ser också noga till att det finns aktuella listor på telefonnummer till akutsjukhus, polis, räddningstjänst, sociala myndigheter, kyrkan och andra som det kan vara viktigt att få snabb kontakt med. Krisgrupperna går vid sina möten igenom handlingsplanerna för att hålla kunskaperna aktuella och diskuterar fiktiva situationer, så att när något verkligen inträffar, alla vet sina uppgifter och har en god beredskap. De har även fått utbildning i krishantering genom stadsdelsförvaltningens försorg.

Världshälsoorganisationen har tagit fram ett stödmateriel för lärare och skolpersonal, som anpassats till svenska förhållanden. ”Att förebygga självmord och självmordsförsök hos skolelever” Detta materiel beskriver mycket tydligt såväl riskfaktorer, hur man identifierar självmordsbenägna elever och hur man kan arbeta med information och efterarbete, när ett självmord eller självmordsförsök har inträffat vid skolan. Materialet är dock inte allmänt känt hos alla skolor.

Förvaltningen kommer att till skolornas krisgrupper och elevvårdsteam skicka ut materialet från Världshälsoorganisationen (WHO) och Nationellt Centrum för

Suicidforskning och Prevention av psykisk ohälsa (NASP); ” Att förebygga självmord och självmordsförsök hos skolelever”.

Från Centrum för folkhälsa utgavs 2005-02-07 rapporten ” Hur kan man främja skolelevers psykiska hälsa i skolan”, vilken också utdelas till skolorna.